

Archiv NM – Výroční zpráva 1999

1. Sbírkotvorná činnost:

a) *Počet přírůstků*: 23 inv. čísel.

– z větších celků:

Vladimír Brett (8. část), 40 kart. – dar

Karel Kučera (1. část), 38 kart. – dar

Karel Klapálek, 2 krabice – dar

Jaroslav Honc (1. část), 25 kart. – koupě

Antonín Blabolil (celkem 6 kart) – dar, dokumentace k ČSL, revoluce 1989

František Páta, delimitace z KNM (2 kart.)

Společnost přátel NM, delimitace z KNM (2 kart.)

– jednotliviny:

dopis H. Benešové, drobný rkp. K. Kramáře, různá dokumentace, např. rodina Königova, osobní doklady apod.

– část knihovny Stanislava Šislera

– na akvizicích se vedle vedoucího archivu NM podíleli všichni odborní (vědečtí) pracovníci; ke všem uvedeným novým fondům byl pořízen pracovní soupis; v případě K. Kučery se jedná zvláště o drobné dobové tisky a separáty, byl pořízen jejich soupis (J. Pešková, M. Vandrovcová).

c) *Zpracování sbírek*: **osobní fondy**

– M. Běličová: František Alexander Heber – Antonín Vánkomil Maloch (3 kart., 134 inv. č.). dokončuje pořádání a inventarizaci osobní písemné pozůstalosti Otakara Klímy (15 kart.).

– J. Pešková: Matouškovi – Josef Matoušek ml. (15 kart., 591 inv.č.)

Josef Matoušek st. (7 kart., 312 inv.č.)

Magdalena Matoušková (3 kart., 127 inv.č.)

Miroslav Schubert (2 kart., 85 inv.č.)

Leodegar Wenzel (1 kart., 20 inv.č.)

– M. Ryantová: Josef Kalousek (50 kart. 2 372 inv. č.)

Vratislav Kalousek (2 kart. 94 inv. č.)

Sáva Chilandarc (2 kart., 75 inv. č.)

– J. Schwaller: Jan Pohl (2 kart., 156 inv. jednotek)

dokončuje pořádání a inventarizaci osobní písemné pozůstalosti Jana Peiskera (cca 20 kartonů)

– M. Vojáček: Karel Klapálek (3 kart., 231 inv. č.)

Bohuš Rieger st. (42 kart., 1225 inv. č.)

dále M. Běličová přejala registraturu různých oddělení NM, kartonovala a provedla základní evidenci u celkem 162 kart.:

Archiv NM (2 kart.), MČH (1 kart.), ŘHM (2 kart.), SOP (11 kart.), Účtárna (40 kart.), PaM (63 kart.), Personální odd. (2 kart.), Osobní spisy (22 kart.), MISS (17 kart.), SPNM (2 kart.); zezvidovala, popsala a odstěhovala do Terezína 49 velkých svazků jednacích protokolů NM 1918–1979.

V souhrnu se jedná o bezesporu vynikající výkon celého kolektivu, který při značném provozu archivu, stěhování a nemalém rozsahu přejímaného materiálu, jej vždy dokázal „nakartonovat“ a zaevidovat.

2. Prezentace sbírek:

a) *Expozice:* 0

b) *Výstavy:* domácí, zahraniční, ve spolupráci:

M. Ryantová příprava výstavy "Z Čech až na konec světa"

–podíl na scénáři, popisky, texty na panely; vernisáž 27. 10. 99; tisková konference

c) *Zápůjčky sbírkových předmětů na výstavy*

–viz 2b.

–zapůjčení archiválií na výstavu J. Barrande (paleontologické odd.), celkem 52 položek.

–zapůjčení archiválií na výstavu K. Šternberg (hlavní budova a Řezno), celkem 45 položek.

–zapůjčení archiválií na výstavu k výročí vzniku ČSR v Bratislavě, počátek roku 1999, kam bylo zapůjčeno 17 položek (jedná se o výstavu, původně pořádanou Muzeem hlavního města Prahy).

3. Kulturně výchovné akce:

–J. Čechura – exkurze studentů historie FF UK:

9. 3. 1999 exkurze doc. Novotný, ÚČD

22.3. 1999 exkurze doc. Jakubec, ÚHSD

12.4. 1999 exkurze doc. Jančík, ÚHSD

14.4. 1999 exkurze doc. Kubů, ÚHSD

21.4. 1999 exkurze doc. Pátek, ÚHSD

–takto byl ANM představen c. 160 studentům historie

–M. Ryantová – exkurze pro studenty JU (18. 3.)

a) *Přednášky a přednáškové cykly:*

–J. Čechura, Karel IV., Legenda o sv. Václavovi, úvodní slovo (23. 2. 99 Lyra Pragensis).

–M. Ryantová, Polyxena z Lobkovic, České Budějovice 30. 3. 99

–J. Schwaller, Pardubice a pardubické panství po třicetileté válce, přednáška ve VČM v Pardubicích, 24. 11. 99

4. Vědecko–výzkumná činnost:

a) *Přehled vědeckovýzkumných úkolů*

b) *Přehled grantů*

–J. Čechura, řešitel grantu 404/98/1055 Grantové agentury ČR

Rok 1680 v Čechách – rok rebelií; 2. rok projektu (1998–2000)

–M. Ryantová, spoluřešitel Soupis památníků raného novověku v archivech a knihovnách České republiky 1995–1997 (řešitel Z. Hojda, FFUK).

(pozn. rok 1999 považuji za poslední, kdy je tato činnost vykazována jako součást činnosti archivu); a to již proto, že M. Ryantová se uvádí rovněž jako spoluřešitelka dalšího grantu edice Berní ruly Kladsko (o těchto aktivitách nejsem oficiálně, ani neoficiálně informován).

c) Účast na vědeckých konferencích

– *domáci* (název, místo, termín, pořadatel, jméno účastníka)

–M. Ryantová:

1. symposium "Lesestoffe und das kulturelle Niveau des niederen Klerus. Jesuiten und die Nationalen Kulturverhältnisse", Szeged 22. – 25. 3.:

– referát "Die Jesuiten in der Kirchenverwaltung der Erzdiözese Prag am Ende des 17. und am Anfang des 18. Jahrhunderts und ihre Bibliotheken".

2. kolokvium zástupců středoevropských archivních společností a 28. rakouský archivní sjezd, Klagenfurt 3. – 4. 5.

– účast v diskusi u kulatého stolu (obecné otázky a téma "Obrazové dokumenty v archivech")

3. konference "Východočeská duchovní a slovesná kultura v 18. století", Rychnov nad Kněžnou 27. 5.:

– referát "Jan Josef Božan, autor kancionálu 'Slavíček rajský'".

4. Sjezd historiků ČR, Hradec Králové 10. – 12. 9. 1999:

– referát v sekci mladých historiků: "Práce mladých historiků v muzeích a archivech".

5. konference Archivu hl. m. Prahy, Praha 5. – 6. 10.:

6. mezinárodní seminář "K výzkumu zámeckých, měšťanských a církevních knihoven", Český Krumlov 29. – 30. 10.:

– referát: "Knihovny světských duchovních arcidiecéze pražské na konci 17. a na počátku 18. století".

7. konference – "Česká beseda o německých badatelích v oblasti pomocných věd historických, archivnictví a edic historických pramenů", Ústí nad Labem 12. 11.:

– referát: Friedrich Bernau

8. konference "Věda v českých zemích v letech 1953 – 1963, Praha 23. – 24. 11.

–J. Čechura: Věda v českých zemích v letech 1953–1963, Praha, Prezidium AV ČR 23. a 24. 11. s přednáškou "Hrabyňské tuskulum Karla Engliše".

– *zahraniční*

–M. Ryantová:

1. symposium "Lesestoffe und das kulturelle Niveau des niederen Klerus. Jesuiten und die Nationalen Kulturverhältnisse", Szeged 22. – 25. 3.:

2. kolokvium zástupců středoevropských archivních společností a 28. rakouský archivní sjezd, Klagenfurt 3. – 4. 5.

5. Spolupráce s vysokými školami: pedagogická činnost zaměstnanců NM

- J. Čechura: externí pedagogická činnost na FF UK,
- Přehled hospodářských a sociálních dějin Čech 13. až 17. století (specializační přednáška) – 1 semestr
- Podivná barokní revoluce. Rok 1680 v Čechách – rok revolt (specializační přednáška) – 1 semestr
- diplomový seminář – obhájené diplomové práce:
- Vladislava Křížová, Václav Perger z Altemperka a jeho aktivity v rudolfinské době, Praha 1999, 102 stran
- Tomáš Petráček, Fenomén "darovaných" lidí v raně přemyslovských Čechách, Praha 1999, 226 stran
- Martina Novozámská, Prachatice roku 1585. Sonda do poměrů v raně novověkém poddanském městě, Praha 1999, 134 stran + přílohy
- vedení 6 externích a jednoho interního doktoranda.
- člen státní zkušební komise pro SZZ z oboru hospodářských a sociálních dějin
- M. Ryantová:
  - přednášky na Pedagogické fakultě JU v Českých Budějovicích a) dějiny správy
  - výběrová přednáška "Ženy a dcery české raného novověku"
  - letní semestr (15. 2. – 10. 5., 4 hod. týdně, písemné zkoušení)
  - zimní semestr (27. 9. – 13. 12., 4 hod. týdně)
  - přednášky na Vyšší odborné škole informačních služeb – archivistika a pomocné vědy historické
  - letní semestr (9. 2. – 31.5., 2 hod. týdně, zkoušení)
  - zimní semestr (24. 9. – 17. 12., 2 hod. týdně)

6. Spolupráce s vědeckými ústavy:

- J. Čechura, člen komise pro udělování vědeckých hodností (DrSc.) při Historickém ústavu AV ČR;

7. Spolupráce se zahraničím:

- *zahraniční badatelé* (jméno, stát, případně místo a instituce)

v roce 1999 studovali v Archivu NM tyto zahraniční badatelé:

Alfredo Leonardo, Itálie

Bartlová Alena, Slovensko

Bielik Peter, Slovensko

Catalano Alessandro, Itálie

Drabek Anna, Rakousko

Dulovič Erik, Slovensko

Hadjinikolová Elena, Bulharsko

Herzogenberg J. Německo

Hoolihor Mark, USA

Ivantyšinová Tatiana, Slovensko

Juřen Vladimír, Francie
Kelly Theodore, USA
Kovářová Anna, Slovensko
Kováč Dušan, Slovensko
Meškank Timo, Německo
Pasquale Fernando, Itálie
Pelčáková Dagmar, Slovensko
Ruhbaum Antje, Německo
Schevardo Jennifer, Německo
Schulze–Wessel Martin, Německo
Schweizer Claudia, Rakousko
Winkler Martina, Německo

celkem 22 osob

- *zahraniční cesty a stipendia zaměstnanců NM* (jméno, stát, instituce, v níž studovali)
- J. Čechura, Vídeň 15.–19. 11. (grant)
- M. Ryantová, Herzog August Bibliothek Wolfenbüttel, Německo, červen 1999 (badatelský pobyt)
- J. Schwaller, vídeňská univerzita (1.3.–30.6.), stipendium Erasmus
- *přednášky v zahraničí* (jméno přednášejícího, název přednášky, kde a kdy byla přednáška proslovena)
- M. Ryantová viz konference.

8. Služby veřejnosti

- počet badatelů: **258 [maximum] – 900 návštěv**
- počet sbírkových předmětů ke studiu
- předloženo 2450 kart.; 47 rukopisů, 26 listin (do 1526)
- návštěvy a konzultace:
v podstatě 3–4 týdně

9. Jiné činnosti

- např. stěhování, činnost ve vědeckých a odborných společ., redakčních radách aj.
- M. Běličová: Terezín: 20 dní:
  - Pravidelně se účastní vyhledávání kartonů pro badatele a jejich opětného zakládání (cca 1x za měsíc cca 100 kartonů tam a zpět).
  - Průběžně vede spisovou agendu archivu (jednací protokol) a evidenci přírůstků.
- J. Čechura:
  - člen vědecké rady Ústavu právních dějin PF UK,
  - člen oborové rady hospodářských a sociálních dějin FFUK

- člen redakční řady Historický obzor
- člen redakční rady Sborníku NM, řada A, historická
- člen redakční rady Prague appers on History of International Relations
- vedoucí redaktor Časopis Národního muzea, řada A, historická

M. Ryantová:

- shromáždění údajů pro "Lexikon současných českých historiků" za ANM
- členství v Komisi pro studium dějin rekatolizace českých zemí při České biskupské konferenci a Ekumenické radě církví
- práce ve výboru České archivní společnosti
- práce ve výboru Sdružení historiků ČR – Historického klubu
- členství v Kladské komisi
- předsedkyně redakční rady Vlastivědného sborníku Kralupska
- vypracování souhrnné bibliografie (RIV) za rok 1998 – údaje za ANM

10. Personální stav oddělení:

PhDr. Milena Běličová, Mgr. Jarmila Pešková, PhDr. Marie Ryantová, CSc., Marie Semrádová, Mgr. Jan Schwaller, (Mgr.) Milan Vojáček, Mgr. Miroslava Vandrovcová.

11. Bibliografie pracovníků

–M. Běličová:

–RNDr. Karel Hlávka a jeho písemná pozůstalost v Archivu Národního muzea; in: AUC phil. et. hist., Z pomocných věd historických XIV, Sborník k 70. narozeninám doc. PhDr. Jaroslava Kašpara, CSc., Praha 1999, s. 9 – 13.

–J. Čechura:

– (Jaroslav Čechura–Jana Čechurová), Korespondence Josefa Pekaře a Kamila Krofty, Praha Karolinum 1999, 129 stran

– Lucemburkové na českém trůně I. České země v letech 1310–1378, Praha Libri 1999, 287 stran

– (Jaroslav Čechura–Milan Hlavačka–Marie Koldinská), Příbuzní českých králů, Praha 1999, s. 10–63.

– Archiv Národního muzea, in: Historické muzeum, Praha 1999, s. 51–60.

– Žili snad na panství Frýdlant v 17. století lvi?

K metodice studia velkostatkových struktur střední Evropy raného novověku, in: Časopis Národního muzea 168, 1999, s. 1–20.

– Peněžní a finanční aktivity ve středověkých Čechách, in: Dějiny bankovníctví v Českých zemích, Praha 1999, s. 2–16.

– Rolnické revolty raného novověku. Přehled středoevropského bádání, in: Český časopis historický 2, 97, 1999, s. 330–355.

– Rituál a rebelie (Nové horizonty "revolučního roku" 1680 v Čechách, in: Nový Mars Moravicus aneb Sborník příspěvků, jež věnovali Prof. Dr. Josefu Válkovi jeho žáci a přátelé, Brno 1999, s. 157–166.

– (Jaroslav Čechura–Jana Čechurová), Mobilita v jedné české pobělohorské vsi: Pelejovice 1650–1700, in: K novověkým sociálním dějinám I, Praha Karolinum 1999, s. 94–124.

– Rektorský rok Karla Engliša, in: Věda v Československu v letech 1945–1953. Sborník z konference (Praha, 18.–19. listopadu 1998), Praha 1999, s. 255–273.

- rec. (Jaroslav Čechura–Jana Čechurová): Jarmila Hanzalová, Soupis osobních písemných pozůstalostí a rodinných archivů v České republice, in: ČNM 168, 1999, s. 97.
- rec. Fernand Braudel, Dynamika kapitalismu, Praha 1999, in: ČNM 168, 1999, s. 99.
- J. Pešková:
- Josef Matoušek: zapomenutá oběť 17. listopadu. In: Dějiny a současnost 6/99, s. 37–41.
- M. Ryantová:
- Několik zkušeností z badatelny z Dolnosaského státního archivu ve Wolfenbüttelu. (Příspěvek na 7. celostátní konferenci archivářů ČR – "Badatelna a badatelé (Využívání a ochrana archiválií)", Benešov 5. – 7. 5. 1997), In: Zpravodaj pobočky České informační společnosti 45, Státní ústřední archiv v Praze (1999), s. 59 – 63
- Ke studiu synů Floriána Gryspeka z Grysparu v zahraničí. In: Gryspekové a předbělohorská šlechta. Kralovice a poddanská města. Sborník příspěvků ze semináře konaného v Mariánské Týnici ve dnech 21. – 23. května 1997. Muzeum a galerie severního Plzeňska Mariánská Týnice 1998, s. 21 – 24 [vyšlo 1999].
- Die Rolle der Berufsverbände bei der Neudefinition des Berufsbildes. [Referát na mezinárodním archivním kolokviu v Darmstadtu, 17. 9. 1996], In: 50 Jahre Verein deutscher Archivare: Bilanz und Perspektiven des Archivwesens in Deutschland (Referate des 67. Deutschen Archivtags und des Internationalen Kolloquiums zum Thema: Die Rolle der archivarischen Fachverbände in der Entwicklung des Berufstandes, 17. – 20. September 1996 in Darmstadt), Siegburg 1998 (Der Archivar, Beiheft 2), s. 281 – 283 [vyšlo 1999]
- Ladislav II. Popel z Lobkovic jako první prezident apelačního soudu. In: Stavovský odboj roku 1547 – první krize habsburské monarchie (Sborník příspěvků z vědecké konference konané v Pardubicích 29. – 30. 9. 1997), Pardubice–Praha 1999, s. 185 – 204
- Proměny lobkovické rezidence na Vysokém Chlumci. In: Aristokratické rezidence a dvory v raném novověku (edd. Václav Bůžek a Pavel Král), Opera historica 7, České Budějovice 1999, s. 223 – 249.
- Krádeže v kostelích Vltavského a Podbrdského kraje za třicetileté války. In: AUC, Phil. et Hist. 5, 1996, Z pomocných věd historických XIV – Sborník k 70. narozeninám doc. PhDr. Jaroslava Kašpara, CSc., Praha 1999, s. 221 – 229.
- Slavnosti a zábavy v Českém Krumlově. (Zpráva) In: Dějiny a současnost 1/99, s. 58 – 59
- Archiv Národního muzea. In: Archivní čtvrtletník VI., 1998, č. 3 – 4, s. 71 – 74 [vyšlo 1999]
- Výstava k 200. výročí narození Františka Palackého. In: Archivní čtvrtletník VI., 1998, č. 3 – 4, s. 52 – 57 [vyšlo 1999]
- Pekařova kniha o Kosti. (Teze přednášky na Šrámkově Sobotce 1998) In: Zpravodaj Šrámkovy Sobotky XXXVI, 1999, č. 3, s. 7 – 8
- Navrácena část ukradené sbírky typářů. In: Archivní čtvrtletník VI., 1999, č. 1, s. 15 – 17.
- Výstava k 200. výročí narození F. Palackého ve Vídni. (Zpráva) In: Muzejní a vlastivědná práce, roč. 37 (Časopis Společnosti přátel starožitností, roč. 107), 1999, č. 1, s. 50 – 51.